

מסרים לכלל

בעריכת הרב נחום גמליאל

לקח מהפרשה,

'שבת היא לה' (כג' ג')

הבה ונטה אוזן לסיפור מרתק ומופלא במיוחד של יהודי תושב בני ברק, בעניין שמירת שבת. יהודי זה סיפר שבימים שלפני פרוץ מלחמת העולם השנייה עבר ברחובותיה של העיר בנדון כרוז מטעם הצבא הרוסי שמי שלא יישא על עצמו תעודת זהות ישלח מיד לסיביר. הקצינים דרשו מיהודי העיר ליטול את התעודה גם בשבת קודש.

התעוררה בעיה חמורה של איסור טלטול בשבת, אולם כיון שהיה בכך פיקוח נפש, פסק הרב מבנדין שהדעת נוטה להתיר, וכך אכן עשו כל יהודי העיר, והביאו את התעודה לבית הכנסת בעיצומה של השבת. אולם מספר היהודי תושב בני ברק, אני החלטתי לשמור על השבת במסירות נפש, ויהי מה! בני הבית שלי התחננו שאקח את התעודה, שאם לא כן אני גוזר על עצמי עונש גלות לסיביר, שבמרבית המקרים מסתיימת במוות. אבל אטמתי את אזני, והלכתי לבית הכנסת כרגיל.

באמצע התפלה פרצו חיילים רוסיים לבית הכנסת ודרשו לראות את התעודות. הם עוברים מאחד לאחד ולכולם הייתה תעודה מזהה.

רק לי - הוא מספר - לא הייתה תעודה, וכוון שכך הוציאוני מבית הכנסת והובלתי יחד עם כל בני משפחתי לתחנת המשטרה, ומיד במוצאי שבת נשלחנו כולנו לסיביר.

אני הרגתי את כולם, ואמרתי שלא יתכן ששמירת השבת תמיט עלינו אסון, 'הבא נמתין ונצפה לישועת ה' ולא היה צריך להמתין זמן רב מדי... למחרת בבוקר החלה מלחמת העולם השנייה. הגרמנים הגיעו לעיר והוציאו את התושבים אל המשרפות.

היהודי שלנו שכבר היה בדרכו לסיביר, ניצל, ויושב כיום בבני ברק על התורה ועל העבודה.

(עלינו לשבח)

ליראת שמים

יהונתן בן שלום / נהוראי בן נאווה / מלאכי בן נאווה / ידידיה בן נאווה

אחיה בן נאווה / נאווה בת מרים / טוהר בת נאווה / נעמה בת נאווה

לרפואת

נאווה בת מרים / אברהם בן נאווה / מנשה בן אברהם / בתיה בת רומיה / בלוריה בת עלו / סעדה בת בדרה

מור בת סימה / שילה בת נעמי / אברהם בן בלוריה / תאיר בת אשר / טובה רחל בת מרים שמחה / חיה בת רחל

נתנאל בן עמנואל / שלום בן סליימן / רחל בת חנה חנינה / זכריה בן דוד / מרים בת יצחק.

פינת ההלכה

הפרשת תרומות ומעשרות / המשך

סדר הפרשה:

יש להפרשה סדר קבוע וצריך להפריש דווקא בסדר הזה:

א: תרומה גדולה

ב: מעשר ראשון

ג: תרומת מעשר

ד: מעשר שני או מעשר עני.

מי שהפריש מעשר שני/ עני לפני מעשר ראשון עבר בלא תעשה ויצא ידי חובה. (שלי"א כ"ז)

מי שלא יודע את סדר ההפרשה יאמר את נוסח ההפרשה מתוך הסידור, שם זה לפי הסדר שצריך.

מי שנמצא מחוץ לביתו ואין לו סידור או נוסח הפרשה, יפריש את הכמות שצריך מכל מין, ויאמר: 'התרומות

ומעשרות וחילול מעשר שני, יחולו כפי הנוסח הנמצא בידי כדת וכדין'.

מי מפריש?

כל יהודי יכול להפריש תרומות ומעשרות ובלבד שהתקיימו התנאים הבאים.

א: גדול מגיל בר/בת מצווה ובדיעבד שנה אחת קודם (שלי"א ל"ג)

ב: קיבל רשות להפריש תרומות ומעשרות מבעל הפירות.

ג: יודע את סדר ההפרשה ומבין את הנוסח שאומר.

לזרע בר קיימא: לאוסנת אורה בת אליס

מתי צריך לפנות לאבחון / חלק ב'

שבוע שעבר ציינו שכדאי להקדים לקחת את הילד לבדיקות כשיש חשש שמשהו אינו כשורה, ולא להתעלם מכך. **לפניכם דוגמאות למקרים בהם אפשר לחסוך הרבה סבל להורים ולילד כשהבעיה מאובחנת בזמן.** בעיות שמיעה שלא מאובחנות בזמן - לעיתים מדברים פשוטים כמו נוזלים באוזניים - עלול לגרום לילד צער ועגמת נפש, ערעור בביטחון העצמי ובדימוי העצמי שלו, ולפעמים גם לגרום לו להיות אלים בחברה. התופעות שיכולות להיות סימן לבעיות שמיעה הן: * איחור בהתפתחות בדיבור. * הילד לא מגיב כשקוראים לו. * הילד עונה לא לעניין. * הילד צריך לראות את השפתיים שלכם כדי להבין אתכם. כשיש אחד או כמה מהסימנים הנ"ל פנו לבדיקת אוזניים. קושי נוסף שיכול להתפרש לא נכון זה בעיית ראייה. ילד המתקשה להרכיב פזל אינו מצליח לצבוע בתוך הקו, לפעמים נוצר חשש לבעיה מוטורית, אך יתכן שמדובר בבעיית ראייה. בדיקת עיניים רגילה ופשוטה יכולה לגלות את הבעיה ולחסוך מהילד ומכם ההורים הרבה צער ועגמת נפש. מסקנה: אין לדחות ואין להתעלם כשיש חשש לבעיה. כדאי לטרוח ולהגיע לבדיקות לשווא מאשר לדחות ולטמון את הראש באדמה.

שבת שלום ובהצלחה שושנה

סיפור לשבת

עצה מוזרה

ר' משה, בנו של הצדיק רבי פינחס מקוריץ, התגורר בעיר סלאוויטה. הוא היה בעליו של בית-דפוס גדול ומצליח. רבות הזמן התעשר ר' משה ונדע כגביר גדול וכבעל-צדקה. ספורנו עוסק בארועים שקדמו להקמת בית-הדפוס. באותם ימים נדרש כל הרוצה להקים בית-דפוס לקבל רשיון מיחד מהשלטון. משרדי הממשלה שָׁכְנו בִּפְטֶרְבוֹרְג הַבִּירָה, וְתַהֲלִיךְ קִבְּלַת הַרְשָׁיוֹן הָיָה אֶרֶץ וּמִנְגֶּע. הַבִּקְשָׁה לַרְשָׁיוֹן עָבְרָה דֶרֶךְ פְּקִידִים רַבִּים, וּלְבִסּוֹף הַגִּיעָה לְשִׁלְחָנוּ שֶׁל הַשָּׂר לַעֲנִינֵי דָפוּס וְצִנּוֹרָה. בְּבִקְשׁוֹ לְהַקִּים בֵּית-דָפוּס שֵׁם אֶפּוֹא ר' משה את פניו לפטרבורג. בִּדְרָכּוֹ לָשֶׁם הַחֲלִיט לְנִטּוֹת מִמִּסְלוּלוֹ וְלִסּוּר אֶל רַבִּי שְׁנִיאֹר-זֶלְמָן (שְׁבֹאוֹתָם יָמִים הָיָה יְמִיד' בְּלִיאֹזְנָה) – לִזְכוֹת בְּבִרְתּוֹ.

לאחר ששמע את דברי ר' משה נענה רבי שניאור-זלמן ואמר: "אם לעצתי תשמע, שנה את יעד נסיעתך מפטרבורג למוגילוב". "למוגילוב?!", התפלא ר' משה. "כן", נענה הרבי ומיד הוסיף: "סע למוגילוב, מצא שם את ר' ישראל המלמד ובקש ממנו כי יסע עמך לווילנה". "לויילנה?!", השתומם ר' משה שנית. "עשה כן וה' יצליחך", הפטיר הרבי, בלי תוספת הסברים.

ר' משה, שהיה בִּדְרָכּוֹ לַפְּטֶרְבוֹרְג, בָּא בְּמִבּוּכָה. מצד אחד התקשה למצא את חוט ההגיון בעצת הרבי. מצד שני החשיב מאוד את רבי שניאור-זלמן והאמין בכוחו ובקדשנותו, ולכן בא להתברך מפיו. לבסוף נצחה אמונת-החכמים שבלבו את ההגיון שבמוחו. קם ונסע למוגילוב. בהגיעו למוגילוב פנה לבית-המדריך הגדול והתענגו היכן גר ר' ישראל המלמד.

כְּעֵבֶר שָׁעָה אַתְר ר' משה את המלמד. ספר לו דברים כהונתם וצפה להסבר פלשהו. המלמד, שלא נמנה עם עדת החסידים, הביט בו כמשעשע. "מנין בכלל הרבי שלך מכיר אותי?", שאל, "ואולי התפון בכלל למישהו אחר?". ר' משה התקשה להסתיר את מבוכתו. הוא נאלץ לגייס את כל כוחות האמונה שבלבו כדי לשכנע את המלמד הספקן להתלוות אליו לווילנה. "מה בדיוק אתה מתפון שנעשה שם בוילנה?", תהה המלמד באירוניה. "למעשה...", גמגם ר' משה, "בעצמי איני יודע... אך זה מה שהורה הרבי".

רק לאחר שהעניק למלמד כמה מטבעות, שִׁכַּר בַּטְלָה, נאות להצטרף אליו. בהגיעם לווילנה פנה ר' משה לבית הגביר המפרסם, ר' מאיר רפאליס. הוא ספר לגביר את השתלשלות הדברים וקנה כי יהיה בידו לשפך אור על עצת הרבי; אך גם בעיני הגביר היו דברי הרבי כחידה. ר' משה החליט להשאיר בוילנה עד שמשמים יאירו את דרכו. הגיעה שבת. בצהרי היום יצאו השלשה – הגביר, המלמד ור' משה – לטייל מעט בחוצות וילנה. בעודם פוסעים ליד אחד הגנים הגדולים בעיר, נגש אליהם איש לבוש הדר, ופתאום קרא בהתרגשות: "ר' ישראל! ר' ישראל!... המלמד הביט בו בפליאה, מאמץ את מוחו בנסיון לזהותו. "התפכרני?", הוסיף האיש ושאל. המלמד לא הפירו והאיש אמר: "אני הוא בערל, תלמידך לפני עשרים שנה, אולי מעט יותר". רק לאחר שהוסיף עוד כמה פרטים מזהים נזכר המלמד בתלמידו לשעבר. הוא סקר אותו מכף רגל ועד ראש בהבעה של אכזבה עמוקה. האיש לא נראה כפי שר' ישראל צפה לראות את תלמידיו. למעשה, חזותו היתה נכרית לגמרי. "עד היום אני זוכר אותך לטובה", אמר לפתע האיש, מנסה להטות את השיחה לאפיק חיובי. "אני שמח מאוד", הפטיר המלמד בחמיצות, "במה זכיתי?". הלה העלה זכרון ישן, על מעשה-משובה חמור שעשה ביילדותו ושבגללו עמד ללקות כמה מלקות. "לא אשפח את הרגעים הללו. חברי עומדים סביב ואני פוחד ומביש. באותן שניות התפללתי שהאדמה תפצה את פיה ותבלע אותי. בדיוק אז הופעת אתה, מנעת את ההלקאה והצלת את עורי ויבודי. אינך יכול לשער כמה הייתי אז אסיר-תודה לך. למעשה, עד היום אני חש כי לא פרעתי את חובי לך".

"מה ארע בהמשך חייך?", התענגו המלמד. האיש ספר: "אחר-כך החלטתי כי אין מקומי בישיבה. נכנסתי לאוניברסיטה, משם המשכתי הלאה, והנה אני היום היכן שאני". המלים האחרונות נאמרו בתערבות של אי-נוחות קלה עם נימה של גאונה. "מה הפרוש היכן שאני?", תהה המלמד. "היום אני", השתעל האיש קלות, "היום אני השר הממנה על הדפוס והצנזורה. לפני שבוע עזבתי את משרדי בפטרבורג ובאתי לנפש כאן מעט". למחרת זכה ר' משה ברשיון המיחל להקמת בית-הדפוס. בִּדְרָכּוֹ לְלִיאֹזְנָה, להודות לרבי על עצתו המפלאה, שרוח-הקדש רחפה עליה, הצטרף לר' משה חסיד נוסף – ר' ישראל, המלמד ממוגילוב.

(תורדת שעשועי)

שבת שלום